

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXVII. évfolyam

9. szám

Komárom, 2016. szeptember

Ára 35 cent

A HATÁRTALAN EVANGÉLIUM

„Görögöknek és barbároknak, bölcsenek és tudatlanoknak egyaránt adósa vagyok” (Róma 1,14).

Pál apostol nem kategorizál, „mert Isten nem személyválogató” (Róma 2,11). Ő a saját bőrén tanulta meg a damaszkuszi úton, hogy mit kíván Isten törvénye. Elvakultságát Krisztus fényessége oldotta fel. Amikor vak volt, akkor értette meg, hogy mit látott, és milyen lehetőségeket mulasztott el, mihez ragaszkodott görcsösen és mit volt hajlandó könnyedén elengedni. Az evangélium, Krisztus üzenete mindent áthidal. Ezért fontos számára a művelt görög és az az ember is, akinek szava értelmetlen és érthetetlen. Értéket képvisel a bölcsességgel megáldott és az esztelen ember is. Pál tizenhárom levelet írt, így jutott a bölcs korinthusiaknak (1Kor 1,20) és az esztelen galatáknak is (Gal 3,1). Miért tud mindenkihez így hozzáállni? Azért, mert Jézus Krisztus evangéliuma erővé vált számára. Olyan hatalommá, amelyben már nem ő cselekszik, hanem Krisztus cselekszik – általa.

Nem tudom, hogy te miképp látod az embereket, drága Olvasó, de az biztos: ha Krisztus evangéliumán keresztül fogod nézni a te hűséges, gondviselő feleségedet, vagy a szeretett, segítőtárs férjedet; drága szülő, a gyermekeidet, és te, kedves pedagógus növendékeidet; vezetett gyülekezeti tag a lelkészedet és a gyülekezet előljáróit, szeretett testvérem, a szomszédjaidat, akkor magadévá tetted Isten szavát: „minden és mindenekben Krisztus” (Kol 3,11). Ne engedd meg ennek a világnak, hogy áthidalhatatlan csatornákat építsen köréd, hanem naponként szolgáljon feléd az az Úr, akinek indulata (Fil 2,5) kimunkálja benned a tevékeny keresztyén életet!

Szeptember elején vagyunk, amikor mindenki érzi az emberes hónap súlyát. Iskola, család, gyülekezet szolgálatba áll. Szolgál mindazok felé, akik bölcsék és tudatlanok, élők a hitben, és akiknek lankadoznak buzgóságuk szárnyai (277. di-

cséret 4. verse). Szolgál, mert Isten ezt bízta rá. Legyen ez a szolgálat megpecsételve a határtalan örömmel, mert ami elképzelhetetlen volt a görög műveltségnek a hellenizmus korában, azt a mi Urunk megdöbbenően érthetővé tette a kereszti titkában, a feltámadás csodájában és mennybemenetelének a dicsőségében.

Jézus minden ellentétet gyökeresen megszüntet. Az ige porba dönt minden különbséget. Megfoszt minden emberi érvényességtől.

Ezért érzi Pál apostol azt, hogy mindenkinek tartozik. Krisztus művét átélte. Jézus átfőrt. Elkötelezett életet él. Tartozik azzal, hogy szeressen, mert őt előbb szerették (1Jn 4,19). Tartozik azzal, hogy ápoljon, gondozzon, mert őt előbb gondozták.

Vajon te, drága Olvasó, kinek tartozol? Te, aki állandó adósságról mindenkor beszámolsz az Atyának az úri imádság

szavaival: „És bocsásd meg bűneinket, mert mi is megbocsátunk minden ellenünk vétkezőnek” (Lk 11,4). Kinek tartozol az ételleddel, a szolgálattal? Kinek vagy az adósa? Mindenkinek, vagy megváltogod a testvéreidet?

Pozsonytól egészen Nagyszelmencig: „görög és barbár”, bölcs és tudatlan – legyen hát Isten iskolájának a látogatója, mert Aki tökéletes volt minden

tekintetben (209. dicséret), Ő tanít meg arra a szent áldozatra, amit Ő maga is elvégzett és máig képvisel az Atya jobbján.

Isten Szentleke munkálja ki bennünk, hogy érezzük kötelességünket az evangélium hirdetésében és naponként így imádkozunk: *Uram, add értenem, hogy tartozom. Adj készséget, hogy törlesszem a törleszhetetlent!* Akkor mindenki fontos lesz számunkra, mindenkiben meglátjuk Krisztus arcát és megtanuljuk a lényegét: „Senkinek se tartozatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek, mert aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt” (Róma 13,8).

Buza Zsolt

*Hinni, hinni és hinni
a terheket így vinni.*

*Látni a csodát fent, lent,
hinni a hihetlent.*

*Hinni, hinni és hinni,
az életet így vinni,*

*s ne mi vigyük hitünket,
a hitünk vigyen minket.*

Az ÚR színe előtt

Uram, őrizd meg a Te szent egyházadat mindenütt az egész világon az igazság tanításában. Az egyház Krisztusunk teste, fűzzed szorosan egyetlen Fejéhez, a mi Megváltónkhoz. Űzd ki belőle minden tévedést, a gonoszságnak minden megjelenését, amely a sától származik. Szentleked fényével világolj, hogy lássunk. Szégyenítsd meg és távolítsd el a hűtlen pásztorokat, és töröld el a tévtanoknak minden nyomát, hogy Igéd tisztán szóljon köztünk. Ne engedd, hogy miattunk káromoltassék a Te nagy neved. Győzz le minden meghasonlást és szakadást, munkáld az egységet és az igazi közösséget választott néped körében. Emlékezz meg örökkévaló szövetségéről, amelybe mindnyájunkat elhívtál, amelyet Krisztus vérével pecsételtél meg. Segíts meg, Megváltó Urunk, hogy Téged teljes életünkkel dicsőíthessünk, Lélekben és igazságban imádjunk.

Severus

zus személyére a következő kijelentések vonatkoznak: „*Imádja őt Isten minden angyala!*” (Zsid 1,6b); „*Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieieké, földieké és föld alattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére*” (Fil 2,9b–10). Krisztus méltósága nagyobb az angyalokénál (Zsid 1,4–6).

Lehet Szűz Mária a menny királynője?

Isten Jézusnak minden névnel nagyobbat adományozott (Fil 2,9). Neki mondta: „*Űlj az én jobbomra, amíg ellenségeidet lábad számolyává teszem*” (Zsid 1,13). Jézus „*uralkodik a Jákób házán örökké, és uralkodásának nem lesz vége*” (Lk 1,33). Ő ül az Atya jobbán (Zsid 12,2b). A világ felett a királyi uralom az övé és ő uralkodni fog örökkön-örökké (Jel 11,15).

Mert betartotta Isten törvényét, József, Jákób fia az első lett a fáraó után. A kereszten elvégzett véres áldozatért Jézus lett az Atya után az első. Kihez kell imádkoznunk? Imádkozhatjuk az Atyához a Miatyánkot (Mt 6,9). Imádkozhatunk az Úr Jézus Krisztushoz is. Közbenjárónk Ő az Atyánál (1Jn 2,1).

Pál apostol megmondta előre: „*Az ilyenek Isten igazságát hazugsággal cserélték fel, és a teremtményt imádták és szolgálták a Teremtő helyett, aki áldott mindörökké. Ámen.*” (Róma 1,25). A keresztyén embernek a bálványoktól Istenhez kell fordulnia (1Thessz 1,9). A bálványimádók nem örökölhetik Isten országát (1Kor 6,9). Szent oszlopot se állítson senki (5Móz 16,22). Kerüljük a bálványimádást (1Kor 10,14)!

František Zubaj

Születék Szűz Máriától...

A sátán folyamatosan azon ügyeskedik, hogy a hívő emberek közé bejuttasson olyan információkat, melyek nincsenek a Szentírásban, annak ellentmondanak. Erre azokat a bizonytalan lelkeket használja fel, akik nem ismerik a Bibliát (2Pt 2,14). Ilyenek lehetnek a magas, fontos egyházi funkciót betöltők között is. Változtatják és kiforgatják az eredeti bibliai rendelkezéseket, szabályokat. Ezt a hiányosságot róta fel az Úr Jézus már kora törvénytudóinak és a farizeusoknak (Mk 7,7). Ugyanerre figyelmeztetett már Mózes is (5Móz 11,1). Pál apostol azokat kritizálta, akik azt állították, hogy már megtörtént a feltámadás (2Tim 2,18).

A viták az Írás megtisztítása ügyében a mai napig is tartanak.

A niceai zsinatról megmaradtak olyan dokumentumok, melyek arról szólnak, hogy hittek a Szűz Mária-jelenésekben, akinek dogmája oly mértékben elterjedt, hogy az emberek imádságban segítségkérésükkel hozzá fordulnak és kérik közbenjárását Fiánál. Litániákat, rózsafüzéreket imádkoznak hozzá, és hisznek abban, amit a látnokok mondanak. Elzarándokolnak oda, ahol Szűz Mária megjelent.

A Szentírásból tudjuk, hogy Mária Erzsébet rokona volt, aki Zakariás papnak volt a felesége (Lk 1,5.36). Erzsébet és Mária is Áron leányai közül valók voltak. A Biblia nem hagy minket bizonytalanságban afelől, hogy Szűz Mária egy nő, akit Isten választott ki, Fia fogantatására és kihordására. Isten kegyelméből volt kegyelemmel teljes, tiszta, szent Isten Fiának a fogantatására és megszületésére. Isten kegyelme által lett megtisztítva a bűntől, hogy megszülethessen az Isten Fia, a második és utolsó Ádám. Ha Mária az eredendő bűntől tisztán

fogant volna, nem részesülhetett volna kegyelemben. Nem lett volna rá szüksége. Az biztos, hogy Szűz Mária a boldogok közé fog tartozni a feltámadás, Jézus Krisztus második eljövetele után (Lk 1,45).

Szűz Mária a szülés után is szűz maradt, mert magzata, aki benne fogant, a Szentlélektől volt. Máriát férfi nem érintette, míg meg nem szülte fiát (Mt 1,25). Máriáról egyes hitvallásokban különböző legendák közzé kerültek, hogy ő az angyalok királynője, a menny úrnője. Erősödnek a hangok azzal kapcsolatban, hogy nyilvánítsák „*társmegváltónak*”. Sokan hiszik testestül-lelkestül való mennybevételét. Az említett állításoknak nincs bibliai alapjuk.

Ahhoz, hogy Szűz Máriát „*társmegváltónak*” lehessen elfogadni, a Szentlélektől kellett volna, hogy foganjon, véres áldozatot kellett volna, hogy hozzon a kereszten

és fel kellett volna, hogy támassa őt az Atya, ahogy feltámasztotta a Fiát. Ez nem történt meg, és nem is kellett, hogy megtörténjen. „*Mivel ember által van a halál, ember által van a halottak feltámadása is. Mert ahogyan Ádámban mindnyájan meghalnak, úgy Krisztusban is mindnyájan életre kelnek*” (1Kor 15,21–22).

Az Írásban nincs említés Királynőről, hanem az angyalok Királyáról. Jézus Krisztus előtt minden térd meghajol. Az Úr Jézus

„Azután megformálta az Úristen az embert a föld porából” (1Móz 2,7a). „Azután ezt mondta az Úristen: Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzáillő segítőtársat” (1Móz 2,18).

Gyakran hangoztatják, hogy a házasság divatjamúlt intézmény, az emberek szabadságra vágnak. Szabad párkapcsolat, szabad szerelem. Aztán a nagy szabadságból jön gyakran a nem kívánt terhesség, amit követ a gyilkosság, az abortusz.

Bűnt bűnre halmozunk: „Mert mindenki saját kívánságától vonzva és csalogatva esik kísértésbe. Azután a kívánság megfogva bűnt szül, a bűn pedig kiteljesedve halált nemz” (Jk 1,14–15).

A házasság Isten terve volt, egy biztos alap földi országának. Így a házasság intézménye a sátán fő célpontja lett, mivel ő emberölő volt kezdetől fogva. Isten akarata pedig az volt, hogy az embernek legyen egy hozzá illő társa, egy békés, meleg otthona, egy fészek, amely nyugalmat áraszt mind a szülő, mind pedig a gyermek számára.

Az ember az egyetlen teremtmény, aki hordozza Isten képmását, de nem testben, mivel Isten Lélek, hanem az Ő tulajdonságait, ami a szeretet, a hűség, a jóság, a mértékletesség, a türelem stb. Milyen társat formált számára Isten? Hozzá illőt. Ezért formálta a nőt a férfi oldalbordájából, egy nemesebb anyagból, a szíve mellől, hogy szeresse, óvja és tisztelje őt. Jézus több helyen arra biztat, hogy bármit kérünk az Ő nevében, azt Ő megadja. Elkérted a társadat Istentől? Imádkoztál érte? Ha egyedül döntöttél – fellángolásból, netán kényszerből (mert egy bulis éjszakának következménye lett), mindegy, mi volt az ok – viseld a következményeket!

Mit vársz a társadtól?

Sajnos, egyre kevesebben kötnek házasságot, csak úgy próbálgatják: összejön?, nem jön össze?, működik?, nem működik? Ha nem, lecsereljük.

Isten pedig azt mondja: „Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek ketten egy testté, úgyhogy ők többé már nem két test, hanem egy” (Mk 10,7–8). Eggyé válni annyit jelent, hogy egy az öröm, a bánat,

Tedd házasságodat Isten kezébe!

a teher és a gond, de még a jövedelem is. Nincs „ez a tied, ez pedig az enyém”, hanem csak: mienk (ami sajnos sok kapcsolatban nem így van). „Engedelmeskedjete egymásnak, Krisztus félelmében” (Ef 5,21).

Ahhoz, hogy ez működjön, el kell kérned a társadat Istentől, és az útra hárman kell elindulni, mert „a hármas kötél nem szakad el egyhamar” (Préd 4,12b). Amit Isten egybeköt, ember ne válassza szét! De ha valaki azt gondolja, hogy Isten minden házasságot egybeköt, az nagyot téved: Isten azokat köti egybe, akik az övéi és azokra adja az áldását is.

A házasságban szükség van teherbíráshoz, őszinteségre, türelemre, alázatosságra, hitre és sok-sok szeretetre.

Minden házasságban vannak mélypontok (munkanélküliség, betegség, gyász...), de a társak ott vannak egymásnak és egymás terhére hordozzák. „Mert

akarj hétvégi szülő lenni, mert a gyermekednek mindkét szülőre szüksége van ahhoz, hogy egészséges lelki emberre váljon, ne pedig sérültté. Gyermek milliói szenvednek ettől a vándorcirkuszi élettől. Nem a drága ajándékkodra vágyik, hogy megvedd a szeretetét, rád van szüksége, hogy ott légy mellette, ha örül, ha szomorú, ha beteg, mikor nővé vagy férfivá válik, vagy átéli az első csalódást. Nem a pénzre van szüksége, hanem a jelenlétre és szeretetedre.

A pszichológia úgy tartja, hogy a legtöbb válásnak az oka szexuális problémában rejlik. Könyörgöm: nem vagyunk ösztönlények, hogy uralkodhat rajtunk az ösztönünk, a test kívánsága! Az állat megy az ösztöne után, mi emberek vagyunk.

Vegyük példának Salamont, aki a legbölcsebb ember volt, aki valaha élt a világon,

ha elesnek, föl tudják segíteni egymást. De jaj az egyedülállónak, mert ha elesik, nem emeli föl senki” (Préd 4,10).

Nem kell más kapcsolatba menekülni, mivel nincs tökéletes ember, mindenkinek van hibája, nem ugyanaz, de lesz más. (Kivételek a testi vagy a lelki terror.)

A kapcsolat úgy erősödik, ha építjük és szépítjük, ha van időnk egymásra és az Istenre: „Mert aki engem megtalál, az életet találja meg” (Péld 8,35a). Hamis úton szerzett társsal nem lehet boldog kapcsolat, mert más ember szenvedése árán nem lehet boldog senki. Ne

lágion, aki jól kezdte, de nem jól fejezte be. Volt hétszáz főrangú és háromszáz másodrangú felesége, mégis vágyott egy pásztorlány szerelme után (Énekek éneke). Talán a sok feleség között egy sem volt, aki megfelelt a vágyainak? Mivel az ösztönei vezették, hát nem.

A sátán ügyesen taktikázik, ha az ember hátat fordít az Istennek és egyedül akarja irányítani az életét. Ilyen helyzetekben válik ki az ember lényé a maga leggazdagabb harmóniájában és érvényesül, hogy lesznek ketten egy testté, mert ott van a megbocsátás, a tisztaság, az igaz szeretet és a kegyelem. „Hasonlóképpen a férfiak is szeressék a feleségüket, mint a saját testüket” (Ef 5,28).

Nincs tökéletes házasság, de van szép, kiépített, harmonikus kapcsolat, melyben mind a szülők, mind pedig a gyerekek élvezik az otthon csendjét, békéjét és szeretetét, amit aztán majd továbbvihetnek a saját életükbe.

Te, aki házasság előtt állsz, kérd el Istentől a társat, a hozzád illő társat, Te pedig, aki már házasságban élsz, küzdj a házasságodért, mert megéri!

Varjassi Ibolya

Hogyan ismerhetjük meg az igazi szeretetet?

Erre ad választ Steinberger György könyve az *Út a Bárány nyomdokában* (fordította Vargha Gyuláné, „FÉBÉ” kiadása). Jézus Krisztus útján való haladás első lépéseként arra hívja fel figyelmünket, hogy Jézus Krisztus hogyan tanít szeretni. Kövessük végig tanítását és vizsgáljuk meg a mi szeretetünket.

Elsőként megállapítja, hogy a szeretet csak Isten gyermekei képesek megtanulni. Az ő gyermekei Istennek adták át életüket, ezért őhozzá kell menniük az igazi szeretetet megismerni, magukévá tenni.

Hogyan szeretett Jézus? „*Jóllehet szerette az övéit e világon, szerette őket mindvégig*” (Jn 13,1), még hozzá jobban, mint önmagát. Ezzel mutatta meg, hogy mi a Krisztus szeretete.

Az ember természetből származó szeretet csupán hajlam szerint való szeretet. A törvény parancsolta szeretet pedig csupán kötelességből szeret, és úgy szereti a felebarátot, mint önmagát. Jézus az irtalmas samaritánus kérdésére, hogy mit tegyen, hogy elnyerje az örök életet, a törvényben leírtakkal válaszol: „*Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes erődből és teljes elmédből, és felebarátodat, mint magadat*” (Lk 10, 27). A Krisztus szeretete jobban szeret másokat, mint önmagát. A Szentírásból ezt így olvashatjuk: „*Abból ismerjük meg a szeretetet, hogy ő az életét adta értünk; ezért mi is tartozunk azzal, hogy életünket adjuk testvéreinkért*” (1Jn 3,16).

Milyen messze vagyunk ettől a szeretettől! Ezt csak Jézus iskolájában tanulhatjuk meg. Ezen a ponton kell magunkat alaposan megvizsgálnunk és engedni, hogy az Úr megtisztítson. Belső emberünk így tud növekedni és fejlődni. Ezért ismerjük meg a krisztusi szeretet jellemzőit!

„*A szeretet (...) együtt örül az igazsággal*” olvassuk az *1Kor 13*-ban. A szeretet a felebarátban azt nézi, ami örökkévaló, arra mutat rá gyöngédséggel, de ha szükséges erőszakkal is. A testi szeretet vak, de az isteni szeretetnek nyitottak a szemei az igazságra. A testi szeretet szeret, hogy viszontszeressék; az igazi szeretet pedig szeret anélkül, hogy ezért vi-

szonzást várna. Nem arra gondol, hogy mi haszna lesz neki, hanem, hogy mi származik ebből Ura számára. Mindez azt jelenti: **a szeretet igazság!**

A szeretet mindhalálig szeret, még akkor is, ha Mesterével együtt keresztre feszítik. Ahol megszünik az isteni szeretet, ott igazságtalanság, zűrzavar és halál veszi kezdetét. Isteni módon szeretni pedig csak Jézus Krisztus iskolájában tanulunk. Mi következik mindezekből? **A szeretet odaadás.**

Sokak szívében égető kérdéssé lett: hogyan és mikor szerettek isteni módon? Ismét a Szentírás ad erre feleletet: „*Abból tudjuk meg, hogy szeretjük Isten gyermekeit, ha szeretjük Istent és megtartjuk az ő parancsolatait*” (1Jn 5,2). Aki Istent szereti, az szeretetével sokakat Istenhez vonz és nem önmagához. Aki Isten parancsolatait megtartja, az szeret, mert engedelmségével testvéreit Isten útjára vezeti, és ez az igazi szeretet. Minden barátság, amely nem ezen az alapon áll, nem igazi szeretet.

Barátság ápolására onnan felülről való kegyelemre és igazságra van szükségünk. Ezekből az következik: **a szeretet engedelmség!**

Szeretet nélkül nem élünk. Szívünk azért van teremtve, hogy szeressünk. A szeretet a Lélek világossága és melegének forrása. Aki a szeretet ellen vét, az a saját élete ellen tesz. **A szeretet a legnagyobb hatalom.** Csak ahol a szeretet felébred, ott hal meg a zsarnok „én”. A szeretet az egyetlen parancs, amelyet az Úr az övéinek adott. A szeretet az újjászületés jele, hitünk valódiságának bizonyítéka. A szeretet a Lélek gyümölcse.

Azért van Isten gyermekei közt olyan szeretet hiány, mert nagy hiány van Szentlélekből.

Pál apostol kiváltképpen való utat mutat a korinthusbelieknek, akik szerettek volna kiválóak lenni: „*(A szeretet) mindent elfedez, mindent hisz, mindent remél, mindent eltűr!*” (1Kor 13,7). Nem csak némely dolgot, hanem mindent! Erre mindnyájunknak van alkalmunk. A hit az élet kezdete, a szeretet a célja. Mindkettő Istenből származik, és Istenhez vezet. Isten annyi alkalmat adott, hogy szeressünk, és ezért boldogok lehessünk! **Járjunk a Jézus Krisztus iskolájába, hogy megtudjuk, mi az igazi szeretet, s tegyük őt életünk szövétnekévé.** Mit mondhatunk ezek után? **A szeretet élet!**

Jézust szeretete a keresztre juttatta. Azért csak az tud szeretni, aki szenvedni is tud másokért. Mindaddig, amíg hálat várunk szeretetünkért, nem szeretünk tiszta szívből. Ezért kell azt mondanunk: **a szeretet szenvedésre vezet.**

Mindezek alapján vizsgáljuk meg a mi szeretetünket! Ilyen? Bizonyosan nem. Ezért tanuljunk Mesterünkől igazán szeretni!

Ezek után én is megtartottam önvizsgálatomat, és észrevettem, hogy bizony gyakran nem tudok igaz szeretettel fordulni a családi békeséget és az Úr közelségét kereső felebarátaim felé. A legnagyobb hibámat abban láttam meg, hogy szeretetem azért nem igazi, mert nem Jézushoz vezető szeretet, hanem inkább együttérző, szánakozó, megértő jellegű, de nem Isten szeretetét megmutató.

Van tehát mit tanulnom, ezért iratkoztam be a Bárány iskolájába, hogy Ő tanítson meg az igazi szeretetre. Kedves Olvasóm! Jöjj, légy te is osztálytársam Jézus Krisztus szeretetiskolájában, hogy a szeretet érettségi vizsgáján megfelelhessünk, és az Ő szolgálatában gyümölcsöztesseünk igazi szeretetünket. Ezzel hozzájárulhatunk egyházunk és népünk megújulásához.

Ez az a szeretet, amely rendet tud teremteni a családi életben is, ha Krisztussal éljük meg családi életünket. Ismerjük meg, hogyan lehetséges ez!

Szenczi László

Útban egy új Jeruzsálem felé

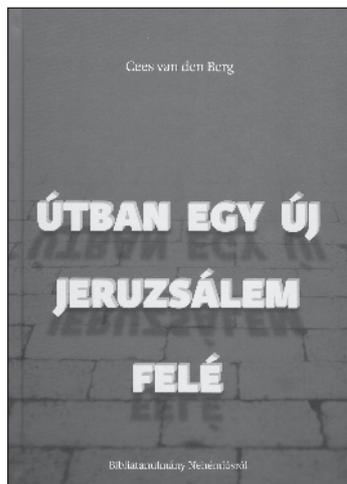
A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház kiadásában és a Stichting Jagtspoel Fonds elnevezésű holland szervezet támogatásával jelent meg az Útban egy új Jeruzsálem felé című könyv. Bibliatanulmány Nehémiás próféta könyvéről. A szerző, Cees van den Berg holland lelképásztor, két éven keresztül prédikált a gyülekezetében Nehémiás könyvéről. A prédikációk sorát könyvvé szerkesztette, mely előbb hollandul, ebben az esztendőben pedig magyarul is megjelenhetett.

Tizenhárom fejezetben tárul elénk a történet. A felosztás igazodik a Szentírás fejezeteihez (kivévelt csupán a 11–12. rész jelent, mert ezekről összevontan, egy fejezetben belül értekezik a szerző).

Igyekeznek a történelmi hátteret, a kor gondolkodását, jellegzetességeit is magyarázni a lelkész, hogy az események érthetőbbé és az összefüggések világosabbakká váljanak az olvasók számára. Minden fejezetet rövid helyzetrajzzal vezet be, melyben összegzi mindazt, ami korábban történt és elővezeti a következő fejezet eseményeit. Vezeti az olvasót, hogy ne maradjon le semmiről, olvasmányossá és érthetővé téve így a történéseket.

Az egyes fejezetek részekre vannak bontva. Versenként halad előre a magyarázó, sorra véve mindent, nem hagyva ki semmit. Ennek köszönhetően eléri például azt is, hogy a könyvét olvasó ember a történetben szereplő névlistákat is becsülettel tanulmányozza, hiszen megérti: a Bibliába semmi sem került be véletlenül. Istennek mindennel célja van. A tizenhárom fejezet mindegyikének a végén pontokba foglalva olvasható a történet lényeg-

ge, rövid tartalma, üzenete és a vitapontok. Ez utóbbi ösztönözheti a gyülekezeti tagokat, a bibliakörök tagjait, hogy közösen olvassák, értelmezzék, együtt keressék Isten mának szóló üzenetét. Egyik erőssége a szövegnek ugyanis épp ez: a múlt és a jelen párhuzamba állítása, a régi történet aktuális tanulsága: útban vagyunk egy új Jeruzsálem, mégpedig a mennyei

Jeruzsálem felé. Ennek a ránk váró csodálatos városnak az építésén pedig mindannyiunknak dolgoznunk kell.

„Hamarosan az egész világ egy új Jeruzsálemmé épül át. Lehet, hogy hihetetlenül hangzik, de igaz. Az egész világ egy káprázatosnak ígérkező, új Jeruzsálemmé épül át. Isten képes rá, és meg is cselekszi!” Tesz vallást a szerző hitéről Nehémiás könyvének, ennek az ószövetségi történetnek a kapcsán, melynek tanulságait alapul véve irányítja figyelmünket a múlt történések kutatása és tanítása közben a re-

ményt és örömet rejtő jövő, az új Jeruzsálem elkövetkezése felé.

A könyv megrendelhető, vagy személyesen megvásárolható 6 euróért egyházunk Gazdasági Osztályán. Cím: 945 01 Komárom, Jókai u. 34. Tel.: 035/77 01 826.

–kdl–

(Szlovákiai Református Keresztyén Egyház, Komárom, 2016)

Feladvány

Hol kapta a hírt, honnan indult el Nehémiás újjáépíteni Jeruzsálem várfalait?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **október 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy e-mailen juttassák el a Kálvinista Szemle szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A júniusi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik azt írták, hogy *A babona büntetéséről* Ézsaiás próféta írt.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Borbély László** (Gúta), **Halgas Ildikó** (Kulcsod) és **Nagy Márta** (Vámosladány).

Mindhárman a *Bibliai történetek gyermekeinknek* című könyvet kapják ajándékba. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Mit vár a 2016/17-es iskolai évtől?

A 2016/2017-es tanév bizonyos mértékű változást hoz a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium életében és a saját életében is. Mindezek mellett szeretnénk a kiforrott, munkáját odaadással végző tanári karral közösen folytatni azokat a programokat, amelyek mostanáig is erősségei voltak gimnáziumunknak: a diákok egyéni adottságait figyelembe vevő tan-

órai munka, a különböző tehetséggondozó programok, a hitéleti és közösségi alkalmaink. Az egyházi iskolák legfőbb célja egy kettős értékközvetítés. Egyrészt fontosnak tartjuk, hogy diákjaink megismerjék az Úr Jézus Krisztust és hitben erősödjének. Másrészt célunk az is, hogy megismerjék közösségünk, népünk, nemzetünk értékeit. Ezekhez a célokhoz kapcsolódva a 2017-es évben két jeles évforduló megünneplésére is készülünk. Szeretnénk bekapcsolódnunk a reformáció 500. évfordulója alkalmából megszervezésre kerülő egyházi rendezvényekbe, valamint ebben az iskolai tanévben fogunk megemlékezni iskolánk névadója, Tompa Mihály születésének 200. évfordulójáról is.

Molnár Beáta, a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium igazgatója

Gyarapodást. Az elmúlt évünk azzal telt, hogy megharcoltunk a túlélésért. Harcolnunk kellett Nyitra megye önkormányzatával, meg kellett küzdenünk az osztálynyitás lehetőségéért, a gyerekekért, a bizalomért. Isten segédelmével: sikerült! Azonban egy iskola élete nem szólhat a túlélésért folytatott küzdelemről. Egy iskolának a jövőről kell szólnia. Ezt várom a következő tanévtől. Sikerült sok lehetőséghez jutnunk. Az egyházunknak jutott támogatásból tanszereket, informatikai eszközöket vásároltunk. Elnyertük egy magyarországi alapítvány pályázatát is, így mezőgazdasági-vállalkozói képzést indítunk diákjaink számára. Szeretnénk őket a való életre felkészíteni. Sok fogódzót (pénzügyi-, pályázatírási-, könyvelési alapismereteket) kapnak majd, így választott szakmájukban saját lábukra állhatnak. Természetesen készülünk a reformáció 500. évfordulójára, az ezzel kapcsolatos rendezvényekre. Minden tanév nehéz, minden év kihívásokkal teli. Fennállásunk 15. évfordulóján is így van. De bízom Istenben, aki mellettünk áll és megsegít. Gyarapodunk. SDG!

Kiss Beáta, a lévai Czeglédi Péter Református Gimnázium igazgatója

E tanulmány szerzője számára – aki korábban a Selye János Egyetem Református Teológiai Kar Egyháztörténeti Tanszékének volt a vezetője – mindmáig felejtethetlen az az érdeklődés, ahogy a teológusok, s a vallásoktatói szak hallgatói a jezsuitizmus kialakulása és a történelemben játszott szerepe felé fordultak. Természetesen a tanár levéltári adathalmazzal rajzolta meg neves személyiségeik portréját, rendházaik szigorú lelki kisugárzását, egyetemeik századokat meghatározó szellemiségét, vagy éppen kegyetlen tetteiket a nagyvilágban és Európá országaiban. Az alábbiakban – kutatásaink eredményeként – az olvasókkal osztjuk meg egy szörnyű tetteiket.

Az 1669-ben felfedezett Wesselényi-összeesküvés jó ürügyül szolgált – bár köztudott volt, hogy azt a római katolikus főurak szervezték – a magyarországi protestáns egyház megsemmisítésére. 1671 elején kétezernél több magyar nemes és tehetősebb nem katolikus egyén volt fogságban. Az elkobzott javak értékét hárommillióra becsülték. I. Lipóttól a jezsuiták uralkodói engedélyt kaptak, így egyes püspökök és főnemesek elkezdték a protestánsok üldözését. 1670 végén az esztergomi érsek parancsára Horváth János győri kanonok (földesúri jogon) a vármegyében a református jobbágyokat misehallgatásra kényszerítette, s ha közülük valaki hitvallása szerint való istentiszteletre valamely szomszédos faluba elment, azt 12 forint bírsággal sújtotta.

Szelepcsényi esztergomi érsek parancsára Maholányi János komáromi várkapitány 1672. február 25-én kelt rendeletében az érsekség területéről a protestáns lelkészeket elűzte. „*A települések bírái, esküdei, s az egész község, ha fejüket, becsületüket, és jószágaikat szeretik, úgy a lutheránus, avagy kálvinista prédikátorokat, akik a hatalmas császár hitén nincsenek, maguk közül azonnal kiűzzék, mint afféle békességbontó személyeket és lélekvesztő pásztorokat*” (részlet a rendeletből).

Rendeleetet teljesítve

Széchényi György, kalocsai érsek, Hoffkirchen Lajos komáromi városparancsnokkal egyetértve, 1672. január 27-én katonai karhatalommal elfoglalta itt mind a két protestáns felekezet templomát, iskoláit, parókiális épületeit, az egy-

Történelmünk súlyosan terhelt időszakából... A jezsuiták naplójában lapozva

ház és iskola mindennemű ingó s ingatlan javaival együtt. A templomukat védelmező reformátusokat a kivezényelt várkatonaság szétkergette, a lelkészeket (Csúzi Cseh Jakab esperes, Veresmarti Mihály), valamint az iskola rektorát, Muraközi Márton, a tanulókkal együtt a városból elűzte. A jezsuiták kérését teljesítve, Hoffkirchen városparancsnok halálos büntetés terhe alatt megtiltotta nekik, hogy Komárom területére lépjenek. (Az 1687. évi pozsonyi országgyűlés aktái között, mint fölterjesztett sérelmek, mindez részletesen olvasható.)

Ezután megkezdődött az elvett javak szétosztása. Komárom jezsuita plébánosa, Tordai István minden értéket saját rendje számára kívánt volna megtartani, de a ferences rendi szerzetesek is követelték részüket. Elmérgesedett a rendek közötti vita, végül Szelepcsényi érseknek kellett közbelépni, így a lutheránusok egyházi javait a jezsuiták kapták (annyit mégis elértek, hogy még a reformátusok két harangja is az övék lett), a ferences rendiek pedig a helyi református közösség értékeivel gazdagodtak. A templomi toronyórát és azt az ezer aranytallért is ideszámítva, melyet Lorántffy Zsuzsanna adományozott hajdan az érsekújvári református egyháznak, s ez idő tájt a komáromi Eötvös Istvánnál volt letétben.

Nem sokáig örülhettek azonban a komáromi jezsuiták és ferences rendiek a várkatonaság segítségével megszerzett gazdag zsákmánynak, mert mindezek (a Szent János templommal együtt) 1672 júniusában a lángok martalékává lettek. Természetesen a gyűjtogatással a templomaiktól, iskoláiktól, összes egyházi épületeiktől, valamint vallásuk szabad gyakorlatától megfosztott, s a jezsuiták által folyamatosan zaklatott protestánsokat, különösen a reformátusokat gyanúsították. Hoffkirchen újabb rendeletet bocsátott ki, amelyben bebörtönzés és életvesztés terhe alatt megtiltja a nem katolikusoknak, különösen pedig a református prédikátoroknak, hogy bármilyen ügyben bemenjenek Komáromba.

Kényszer alatt született vallo-más

Hiába volt az erélyes intézkedés, nem tudták megakadályozni az öt egymást követő tüzesetet. A jezsuiták szerint (a

kihallgatások eredményét írták le a naplójukba) az ő kolostorukat is föl akarták gyűjtani, sőt a várat is – a rendház közelében lévő várárokban találták meg a gyűjtőszerket – fel szerették volna robbantani. A jezsuiták két vádlottat, egy 18 éves legényt és bűntársát, egy protestáns szolgálot kínpadra tettek, akik a kegyetlen bántalmazás közepette azt vallották: „*a legutóbbi tüzeket is, amelyek öt esetben 18 házat hamvasztottak el, egy csallóközi református pap felkérésére folytán tették, aki pénzt adott a városban lévő öreg papnának, Suri Lőrinc volt komáromi lelkész özvegyének, hogy azon gyűjtogatókat fogadjon fel. Sikerült is neki egy katolikus vallású közkatonát megvesztegetni, aki a várból gyűjtőszerket, taplót, kénkövet és puskaport csempezett ki*”.

Kegyetlen megtorlás

Hoffkirchen komáromi városparancsnok éjnek idején egy Pál nevű vajdát német vasasokkal Ekelbe, Száki János elfogatására küldött ki, a katonák a lelkészlakon, ágyában megkötöztek, s feleségével együtt Komáromba hurcoltak, s ott minden kihallgatás nélkül a rögtön ítélő bíróság (Széchényi György érsek és Hoffkirchen Lajos) kimondta a halálos ítéletet. A prédikátort, mint felbujtót, megkínzásra és máglyahalálra, feleségét, s a 18 éves legényt fejevéltre, a szolgálot (aki a börtönben rekatolizált a szabadulás reményében) megkínzásra, majd élettelen testét a hóhér által való tűzhalálra, a katonák pedig, aki az utolsó négy tüzesetnek állítólagos szerzője volt, tettei színhelyén tüzes szerszámokkal sütögették, majd máglyán megégetésre ítélték.

Az ítéletet először az utóbbiakon hajtották végre a jezsuiták által szervezett katolikus nézőközönség előtt. Végezetül pedig Száki János prédikátort (akit előbb háromszor kegyetlenül megkínzottak) megkötözött kezéinél fogva a hóhér a bitófára felhúztta. Lábaira köveket akasztottak és ebben a kiszolgáltatott állapotában tüzzel égették. Iszonyatos szenvedések között halt meg Ekel református prédikátora. Történt pedig mindez 1672. szeptember 1-jén. A jezsuiták tettét, s a történelmi tény színhelyének emlékét Révkomáromban a Szentháromság-szoborcsoport őrzi. **Nagy Lajos**

Két ember találkozásakor mindig és mindenütt híryanagok sorozatának, álláspontok, érzések, benyomások és újdonságok cseréjére kerül sor. A két fél ismeretanyaga különbözik, mindketten tudnak, ismernek, birtokolnak valamit, melyet a másik valószínűleg nem, s ezzel a többlettel gazdagíthatják egymást. Mindez egyértelmű képletnek tűnhet, ám az interperszonális, személyek közötti kapcsolatban lehet bonyolult folyamat tény, mely olykor tudatos, máskor tudaton kívüli. Ilyen ismert jelenség a *szimuláció* és a kevésbé ismert *disszimuláció*.

Szimuláció: amikor valami igaznak van közölve s az ellenkezője a valós tény.

Disszimuláció: a közlő megpróbálja elfedni, elrejtetni azt, ami létezik, tehát valóság. S megkülönböztetni azt, ami valódi és igaz, attól, ami hamis és álcázott, sok esetben nem egyszerű folyamat.

A kommunikáció során lehetetlen csupán szenttelenül a tényeket közölni, mivel minden megnyilvánulásból több minden kihallatszik. Kapcsolati viszonyrendszerek és magatartásmodellek egész tárháza tárul fel: miről, kiről, kihez és hogyan viszonyul a közlő. Kihallatszik mindez a hangfékvésből, a beszéd szünetgazdagságából, az arc izomjátékából, a tekintetből, mimikából és pantomimikából, a találkozásakor megfigyelhető testtartásból, távolságtartásból, melyekről még részletesen lesz szó. Mindebből lesűrhető, sőt lelepleződik a másik fél felé irányuló értékfokozó, esetleg értékcsökkentő erő, mely

A kommunikáció rejtelsei Én és Te, avagy beszélj, én figyelek

erőteljesen befolyásolja a beszélgetőpartner személyiségének legérzékenyebb területeit.

Mint említettük, a beszélgetéskor korántsem pusztán tényeket és álláspontokat közlünk, hanem egyszerre önképet is mutatunk: „kinek tartom magam, ki vagyok”. S tudatosan, vagy tudat alatt, a beszélgetés résztvevői ezen a téren egyfajta ratifikációt várnak el egymástól: a pozitív önképük megerősítését, esetleg a negatív önértékelésük cáfolatát. Ez egyfajta axiómája, bizonyításra nem szoruló ténye a kommunikációnak.

Mindebből látható, hogy találkozásakor nem csupán szavakkal, hanem egész sor magatartásmodellel „beszélünk”, köz-

lünk, melyek során sokszor rejtjelezve jelennek meg az átviteli mezőn az óhajok, kívánságok, vágyak, érzések, érzetek sorozata, melyek bár homályosan, de adásban vannak, sugározva vannak.

Ezek apró „ablakocskák”, melyeken át bepillantathatunk a másik fél döntéseinek motívumaiba, megláthatjuk lélektani mozgatórugóit, megtapasztalhatjuk érzelmi állapotát. Mindez pótolhatatlan információs tartalommal bíró lehetőség az odafigyelés csodájához.

Figyelni, meglátni, meghallani, odafigyelni – s máris érthetőbbé válik sok értetlenség, értetlenség.

Drenkó Zoltán

Hogy érthetsz el változást egy kamasszal? (8.) Kamaszok fegyelmezése

A szülő-gyerek kapcsolatot veszélyeztető egyik legnagyobb próbatétel a fegyelmezés. Nagy baj, ha egyáltalán nem fegyelmez, de többet árt, mint használ, ha rosszul próbál fegyelmezni a szülő.

Az egészséges szülő-gyerek kapcsolat a kezdet kezdetétől alapozódik. A legjobb (néha az egyetlen) segítség a nehéz időszakokban (először a dackorszakban, másodsorban a kamaszkorban) a sok jó emléket hordozó, bensőséges szülő-gyerek kapcsolat. Ha megszületik és megerősödik köztetek a „szívkontaktus”, lesz alapod serdülő gyereked tanítására és fegyelmezésére is. Olyan pozitív tartalmakat halmozol fel, amiből szükség esetén költeni is lehet.

Milyen alapon fegyelmezheted a kamasszodat?

Kamasszodat is ugyanazon az alapon kell fegyelmezned, mint a kicsi gyereket: szülő vagy, és a fegyelmezés is a szülő feladatai közé tartozik. Gyerekeidet egyedül azon a jogalapon nevelheted és fegyelmez-

heted, hogy Isten ezt a szülői feladatot adta neked. De éppen ezért nem a saját kényvedre-kedvedre, hanem kizárólag Isten képviselőként, az Ő szempontjai és utasításai szerint nevelheted és fegyelmezheted őket. A biblikus fegyelmezés feltétele minden életkorban, hogy jól ismerjétek egymást (legyen köztetek bensőséges kapcsolat), és hogy a gyereked is értse a rendszert, ismerje jól az általad alkalmazott szabályokat.

Kamaszkorban miből áll a fegyelmezés?

„Mert lámpás a parancs, világosság a tanítás, az élet útja a figyelmeztető intés” (Péld 6,23). A kamaszok fegyelmezésének két legfőbb eleme az, hogy: Csemetédet előre figyelmezteted tettei várható következményeire („Ha ezt és ezt teszed, vagy nem teszed, nagy valószínűséggel ez és ez fog történni. Ezt akarod?”), hogy döntésébe ezeket a szempontokat is bele tudja kalkulálni. A másik elem pedig, hogy gon-

doskodsz róla, vagy nem akadályozod meg, hogy tetteinek a következményét, vagy felelősségét vállalnia kelljen.

A fegyelmezés célja nem az, hogy a bűnös megfizessen a tetteiért, hanem a megváltozott lelkület. A serdülőt az érettségre vezető úton terelgeted a fegyelmezéssel; arra törekszel, hogy elsegítsd oda, ahova ő is el akar jutni, és visszatartsd onnan, ahova maga sem akar kerülni. A dolog tehát öröla szól. Nem rólad; nem a szülői vágyálmairól, és a nagy elveidről. A kezdetek kezdetétől igyekeztem gondoskodni arról, hogy gyerekeim ne kételkedhesenek benne: döntéseik következményekkel járnak. Ez nem negatív hozzáállás, hanem az élet játékszabálya. Ha magot vetünk, legtöbbször növény kel ki belőle. Ha rámosolyunk valakire, legtöbbször visszamosolyog. Ha átlépjük a határt, felrúgjuk a szabályt, legtöbbször annak is lesz következménye. Amikor 160-al vezettem az autópályán, fizetnem kellett a gyorsajtásért. De akkor is, amikor a 30-as tábla ellenére ötvennel araszoltam.

Brouwer Pálhegyi Krisztina

(A szerző engedélyével: krisztamami.wordpress.com)

A reformáció 500. évfordulójának megünneplésére készülnek a protestáns egyházak. Bátor tétellel 1517-ben Luther Márton indította el a tisztulást hozó változást, hisszük: Isten akaratából. Rend bontó, de nem rendbontó volt.

„A középkori skolasztikus teológia legnevezetesebb és legnagyobb műveit át tanulmányozta ugyan, tudása már igen magas fokon állott, lelkének kínzó kérdései azonban egy lépéssel sem jutottak közelebb a megoldáshoz. Vajon kikényszerítheti-e az ember cselekedeteivel az Isten szeretetét? Kiérdemelheti-e valóban az üdvösséget? Mi az igazság az eleve elrendelés kérdésében? A papi feloldozás a bűnöknek tényleges, végleges bocsánatát jelenti-e? Kérdésekkel volt tele a lelke, amikor 1508 októberében váratlanul áthelyezték Erfurtból Wittenbergbe, hogy ott az egyetem egyik tanzékét elfoglalja, hogy bölcséleti előadásokat tartson. Ekkor Luther még 25 éves sem volt” – írja Virág Jenő a Dr. Luther Márton önmagáról című művében.

Wittenber és Bölcs Frigyes

Wittenberg ekkor szinte falu volt, alig kétezer ember lakta. Rosszul termő földek, kietlenség, pusztaság volt jellemző mind a környezetre, mind pedig az ott lakók lelkére. Pedig a szász választófejedelem, Bölcs Frigyes mindent megtett, hogy „felhozza” ezt a vidéket. Itt állt a fejedelem vára templomával, a kolostor és az 1502-ben Frigyes által alapított egyetem, ahová 1508-ban Luther megérkezett.

Bölcs Frigyes választófejedelem gondolkodása, lelki életének fejlődése és alakulása is sok tanulságos és múltunk jobb megismerését és megértését elősegítő elemmel szolgál. (Visszaemlékező írásom során kiderül majd: hatalmából adódóan, a világi térfelel tudott jó szolgája lenni Istennek.) De a kortársaihoz hasonlóan, 1509-ben még ő is nagyon terhelve volt a babonás hittel. Órula ezt írja Virág Jenő a könyvében: „Hosszú esztendőök során búcsúkat és ereklyéket szerzett meg a wittenbergi vártemplom számára, hogy ez minél több zárandokot vonzzon a városba. 1509-ben 5005 darab ereklyét őriztek itt. Ha valaki megszerezte magának mindazt a kedvezményt, mely ezekkel az ereklyékkel volt kapcsolatos, az 1443 évi búcsút nyerhetett el. A búcsú pedig elengedést

Erős vár a mi Istenünk! (II.)

A rend bontó Luther

jelentett a bűnökért elégtételül járó földi, főképp azonban az állítólagos tisztítóüzből való szenvedésekből. Különös dolgokat mutogattak itt, amikor évenként a húsvét utáni második vasárnap hetében az ereklyekiállítás a templomban látható volt. Például mutogattak egy vessző darabot Mózes égő csipkebokrából, szalmát és szénát a bellehemi jászolból, melyben a kis Jézus feküdt, töredékeket a jászol fájából, darabkákat a kis Jézus pólyájából, kilenc tövist Krisztus töviskoronájából, részeket a keresztfából, Mária hajából, ingéből, kabátjából, fátyolából, sőt, még egy üveggel Mária tejéből is. Mutogattak 204 testrészt a Heródes által megölt betlehemi gyermekekből, sőt, egy egész gyermekholttestet is közülök. –

Bölcs Frigyes

Évek múlásával gyarapodott az ereklyekincs is. 1518-ban már 17 443 darab ereklyével dicsekedett a wittenbergi vártemplom s az általuk elnyerhető búcsú 127 ezer 799 esztendőt és 116 napot tett ki. 1520-ban már 19 013 a wittenbergi ereklyék száma.”

A tanuló tanító

Kérdésekkel tele, kialakulatlan világlátással kényszerül teljesíteni felettesei parancsát Luther: Arisztotelész erkölcs-tanáról tart előadásokat a wittenbergi egyetem hallgatóinak. S hogy miért Arisztotelész? Mert ilyen volt a keresz-

tyén gondolkodás. Nem a Biblia volt az alapja a tanításnak, hanem pogány bölcsesek, egyházi atyák tanait magyarázták, tanították. Aquinoi Szent Tamásét például, aki beépítette Arisztotelész erkölcs-tanát a tanaiba, összhangba akarta hozni azt a keresztyén tanítással. Luther utólag leírta, hogy Arisztotelésznek nincs köze a keresztyénséghez, mert ő emberi megoldást hirdet: azt hirdeti, hogy az ember ismerjen meg, saját erejéből döntson és válasszon. Egy, a Bibliától idegen szellemiség került be így, ennek az ókori bölcsnek a hatására a közgondolkodásba.

S mivel ez a szellemi áramlat volt a domináns, így Luther maga sem vette még ekkor észre, hogy egy eltorzult istenkép alakult ki az emberekben – benne is. Ez pedig a haragvó Isten képe volt. Az egyház tanítása pedig arról szólt, hogy úgy lehet valaki jobb ember, aki nem haragszik majd Isten, ha az egyház tanításait, főleg a bűnbocsánatra vonatkozó tanításait, előírásait (gyónást, áldozást, a búcsújárást, vezeklést) követi.

Luther egy visszahúzódozó, tudomány-élő ember volt, aki sokkal inkább tanulni, mintsem tanítani vágyott. Wittenbergben azonban mindkét feladatnak eleget kellett tennie. Tanított és közben maga is tanult. Folytatta teológiai tanulmányait, és 1509 márciusában bölcsészti képzettsége mellé megszerezte a bibliai baccalaureusi tudományos fokozatot is. Ez azzal járt, hogy ettől kezdve már hittudományi előadásokat is kellett tartania.

A zsúfolt egy év után azonban ismét visszarendelték Erfurtba. Elkezdődhetett Luther életében egy olyan időszak, amire már régen vágyott: olvashatta a Szentírást. Megtanult héberül, ismerkedett Augustinus műveivel.

És közben emelkedett a rendi ranglétrán. Jó előadó volt, sok volt mindig a hallgatója, ennek következtében Stau-pitz, a rend tartományi főnöke feladattal bízta meg, és egy rendtársával elküldte őt Rómába.

Luther boldogan tett eleget a parancs-nak, Isten csodálatos végzésének tartotta, hogy elzarándokolhat a keresztyén-ség központjába. Oda, ahol a pápa élt. Útjuk több hónapig tart. 1510 utolsó nap-
(Folytatás a 9. oldalon)

Erős vár a mi Istenünk! (II.) A rend bontó Luther

(Befejezés a 8. oldalról)

jait és 1511 január első napjait töltik Rómában. Amikor messziről meglátták Rómát, Luther földre borulva, kezét az ég felé emelve üdvözölte a várost. Boldog volt, hogy ott lehetett. Csodálatos elképzelésekkel érkezik, de csúnyán csalódnia kell. Hamar kiderült számára,

Johann von Staupitz

hogy amire ő készült, az nincs. De van egy eltorzult erkölcsű város, ahol Krisztus nevével visszaélnék. Mérhetetlenül nagy a csalódása!

Római tapasztalatok

Pénzt gyűjtő pápaságot, eltorzult keresztényiséget találnak. Szent érzéssel ment Rómába, tiszta elszántsággal, nem akart reformálni és egyházszakadást okozni, hanem az előírások szerint akart misézni és még gondolatában, szándékában és érzéseiben is tiszta életet akart élni.

Elmegy a scala santához, a szent lépcsősorhoz is, amiről azt tartotta a korabeli hagyomány, hogy azon vezette le Pilátus Jézust a nép elé (a középkori embert úgy tanították, hogy az angyalok vitték át a lépcsősort Rómába), és térdepelve, vezetelve imádkozik, mert hitte, hogy a vezeklés engesztelést eredményez. A középkori teológia ugyanis azt állította, hogy megváltozni csak vezekléssel lehet és érdemszerző jó cselekedeteket vártak el a hívőktől. Azt állították, hogy általuk változni tud az ember és távolodhat a bűntől. Luther ezt

elhitte és próbálta precíz pontossággal kivitelezni.

Ott van tehát Rómában, ahová hetekig tartó gyaloglás árán jutott el, bebarangolta a várost, szent lelkülettel viszonyult még az épületekhez is, végigzárakodta valamennyi templomát és a katakombát, és térdepel a tömegben a szent lépcsősoron, amikor az ige bevillan: az igaz ember pedig hitből él. És valami elindul... Luther feláll, és nem folytatja az erénygyakorlatot. Még hosszú út áll előtte 1517 októberéig, de Luther lelkében már itt indulhat el a reformáció.

Ő, aki egyházának azzal a tanításával érkezik Rómába, hogy aki oda elzarándokol, az teljes bűnbocsánatot nyer, a Szentírás szavai által rádöbben: a pápai rendelet ehhez kevés, Isten szava viszont elég! Igaz, hogy már korábban is – a Szentírás olvasása alatt – rádöbbsent egyháza tévedéseire, de mivel környezete, az őt tanítók, az egyházi vezetők mind másképp látták, csendben maradt és engedelmeskedett. Gyötörte magát, és gyötörte az állandó rettegés, hogy nem tudja megtartani a törvényt, bűnéből nem tud szabadulni és ezáltal nem tudja Isten kegyelmét kiérdemelni, és a Rómában látottak után már egyházának dolgai is mázsás súlyként neheztedtek rá.

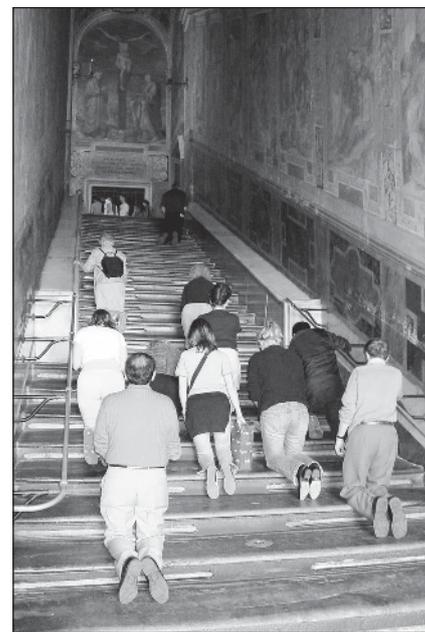
Még csak 1511-ben vagyunk.

Újból Wittenberg

1511 nyarán ismét áthelyezték Wittenbergbe, mégpedig Staupitznak, az ágostonos rend németországi tartományi főnökének a kérésére, aki a wittenbergi kolostorban élt, mint egyetemi tanár és rendfőnök. Szüksége volt segítségre, és Lutherban meglátta a tudós embert. „Itt egészen beleestem a skolasztikus tudományba. S a Bibliával kapcsolatosan behatóan megvitattuk a dolgokat, már annyira előrejutottunk, hogy a végső okokat kerestük. A jelenlévők azt mondták, hogy ezeket előre el kell fogadnunk, a

tudósok erre az eredményre jutottak a nem szabad velük szembehelyezkedni. Én azonban erősködtem: próbáljuk meg, ne fogadjuk el őket előre! Ezután óvatosan visszavonultam a skolasztikusoktól, egyedül, magamban akartam tanulni s imádkozni. Tanulmányoztam a szentírásmagyarázó tudósokat és leginkább a zsoltárokból letem kedvemem. Atnéztem a szaktekintélyek műveit, hogy bizonyítékokat fedezzek fel. De amint az írásmagyarázatokat átkutattam, azt láttam, hogy mindegyik ellentmond önmagának. Mégsem mertem megtámadni a tudósok véleményét”.

Staupitz először azt akarta, hogy igehirdető legyen Luther, aki tizenöt ökot is felsorolt, hogy miért nem válhat belőle igehirdető. Mivel azonban rendi feljebbvalói iránt engedelmességet fogadott Luther, így igehirdető lett belőle. Volt alkalmá gyakorolni, hiszen „Néha egy napon négy prédikációt is mondtam, úgyhogy azt hiszem, tartottam annyi prédikációt, mint Ambrosius és Augustinus”. És jött a következő feladat, amire újból nem ő jelentkezett, hanem feljebbvalója kötelezte rá: „Magister Úr, Önnek le kellene tennie a doktorátust; így tud majd alkotni”.

Scala santa, a szent lépcsősor

„28-ik életévemben (1512. október 19-én) avattak doktorrá. Amikor doktor lettem, még nem ismertem az evangéliumot. E szavak: »igaz« és »Isten igazsága«, mint mennydörgés hatottak lelkiismeretemre. Amikor hallottam, megijedtem és azt gondoltam: »Ha Isten igaz, akkor meg fog büntetni«”.

Kis Lucia

Élesztő 2016 – Ha-jó a vége

2016. augusztus 17–21. között Sátoraljaújhelyen, a Várhegy üdülőben gyűlt össze az a közel 200 résztvevő, akik úgy döntöttek, hogy felszállnak az Élesztő hajójának a fedélzetére.

Az Élesztők sorában a keleti végeken először megrendezett találkozótémája a *Ha-jó a vége* volt, és igen, Kedves Olvasó, jól gondolja, hogy egy hajóról volt szó. A gyülekezet, az egyház, a közösség győztes hajójáról, melyen mind-

annyiunknak helye, feladata, szolgálata van, és amelyet maga Jézus Krisztus kormányoz egészen a célig.

Tíz évvel ezelőtt volt egy tábor. Nem tudom, hányan emlékeznek rá, milyen is volt a Firesz első Országos Ifjúsági Táborra.

Háromhetes feleség voltam, a lakásunk a gombaszögi táborhelytől tíz kilométerre volt, még minden dobozokban. Keresgélés, vasalás, készülődés. Azt hiszem, mi voltunk az elsők, aztán megérkeztek a környékbeli lelkészek, segítők. A tábor csak másnap kezdődött, sátorállítás, egyeztetés a konyhásokkal, leltár. Rozsnyóról még ezt kell hozni, meg azt kell hozni. Telefon a nyugatnak, meg még ki tudja kinek. Este nyolcra álltak a sátrak, és megérkezett a gömöri áldás is eső formájában. Holmik a sátor alá, férj, lelkészek, segítők el. Valamit még hozni kell, én majd örökösök.

Ott gubbasztok átázott tornacipőben harminc összerakott pad és kétszerannyi lóca tetején. A zoknim alá zacskót

A délelőtti közös témafelvetéseken Százvai László kisvárdai lelképásztor osztotta meg gondolatait a fiatalokkal, aki a túlélés, az engedetlenség/engedelmesség, a kudarcok és az új kezdet hajójáról szolt egy-egy bibliai történet alapján. A hallottakat kiscsoportos beszélgetéseken vitatták meg az Élesztő „matrózai”.

A délután folyamán sport, kézműves-foglalkozások, élő könyvtár, Beülő, illetve párhuzamosan több szeminárium közül választhattak a fiatalok, esténként pedig Langschadl István kiskövesdi lelképásztor bizonygatóteleteit hallgathatták meg. A tábor folyamán többször is szolgált az ország több részéről összeszeverbuvált tábori zenekar, illetve egy alkalommal a rimaszombati fiatalokból összeállt dicsőítő csoport is.

Élesztő 2006

húztam, mert anyu is megmondta, nem szabad a lányoknak felfázni. Ömlik az eső, már a sátor aljában is áll a víz. A hangosítás alkatrészeit felpakolom a lóca tetejére, nehogy tönkre menjen az a drága vacak. Már nemcsak a felhők-ből, rólam is szakad a víz, mire végzek. A konyha felől a megszokott apró zajokon kívül valami ordenáré kiabálás is hallatszik. Egy részeg. Már csak ez hiányzott! Valahogy épp odatévedt a tábor területére. Közeledett, én meg azon voltam, hogy ne mozogjak, nehogy az az ötlete támadjon, hogy benéz a sátorba. Ekkor kezdtem el imádkozni: Uram, itt vagyok teljesen egyedül, se telefon, se férj, se senki. Még a környéket sem ismerem, csak három hete vagyok gömöri, még az a-t sem tudom úgy mondani, ahogy itt. Kérlek, vigyázz rám! A kiabálás vagy 20 percig tartott, hol köze-

Tiszteletét tette Kendi Csaba, a zempléni egyházmegye esperese, valamint Fazekas László püspök és Fekete Vince főgondnok is, akik ugyancsak megerősítették a fiataloknak szóló meghí-

vást, amit az Élesztővel tolmácsolni szeretnénk volna.

Mint szervezők, tudjuk, az Élesztő is egy eszköz lehet Isten kezében, amely által hívogathatja a felvidéki fiatalokat a hajóra: a gyülekezet szolgáló közösségébe, az egyházba, ahol Jézus Urunk megadta nekünk az újat kezdés (és nemcsak az újrakezdés) lehetőségét. SDG!

Kiss Miklós

ledett, hol távolodott, én meg csak imádkoztam, aztán már nem magamért, hanem csak úgy: a táborért, a szolgálókért, a táborozókért. Elszálltak a félelmeim. Milyen furcsa, hogy Isten egy részegét is fel tud használni arra, hogy hozzá forduljak. El is szégyelltem magam.

No, így indult az első Firesz ifi tábor, és most nagyon sok emlék jutott eszembe a következő öt napról ... hosszú lenne. A lényeg az, hogy úgy tapasztaltuk, tetszik az Úrnak, ha a gyermekei együtt vannak.

Ha csak két évente, ha csak öt napra, de nagyon jó találkozni nyugatnak, keletinek, gömörinek, tininek, családapának, egyetemistának ... az Élesztőn. Merthogy minden Róla szól. Arról, Aki ezt a világot teremtette és élte. Ő az Élesztő, a világ élesztője. Ő az összekötő kapocs köztünk.

Kiss Otília

(Forrás: www.eleszto.sk)

A Magyar Értéktár Garam menti Kollégiuma kutatásának első szakasza indult el a nyár elején a Garam menti falvakban, hogy feltárják, begyűjtsék és feldolgozzák az adott régió nemzeti jelentőségű szellemi és tárgyi értékeit. Az Ipolyszakálluson elszállásolt 50 fős, fiatalokból álló csapat 4-5 fős csoportokban végezte értékgyűjtő munkáját a helyi koordinátorok segítségével. Garamsallón jelen sorok írója volt a koordinátoruk.

Még az ilyen „Isten háta mögötti”, emberileg jövőtlen, tönkretett település esetében is, mint Garamsalló, vannak értékek. A falunkon keresztülhajtó ember elszörnyülködve látja egy falu halálát. Sajnos a „bentiek”, a falubéli idősök is szomorúan állapítják meg: a háború után nem nézett úgy ki Garamsalló, mint most. A helyi cigány lakosság, akik többségben vannak a faluban, sajnos semmilyen kaszthoz nem tartozva, vajda és bármilyen vezető nélkül, senkit és semmit nem respektálva, élük öntörvényű életüket. Szomorú, de ők a saját értékeiket sem ismerik, s ezért nem is óvják, nem még a másét...

Emberileg ez a haldoklás, a falu, a gyülekezet megszűnésének folyamata. Emberileg. Hívóként azonban tudjuk, hogy Isten útjai, tervei csodálatosak és a rosszból is jót hozhatnak ki. Mind a falu polgármestere, mind pedig azok, akiknek szavuk van a falu életének folyását illetően, Benne, s az Általa adott jövőben bíznak. Ha nem így lenne, be lehetne zárni a templom és a község háza ajtaját. Bíznak, reménykednek és dolgoznak.

A kutató kis csoportnak ezt szerettem volna átadni: a látottak ellenére, itt van élet, s az élet élni akar. A jövőbe vetett reménység egyik éltetője, az itteniek szeretete. Ezt az itteni 15 évem alatt megtapasztaltam, de a kis csapat is érezhette a vendégszeretetet. Ahogy például **özv. Zsigmond István**né, aki a gyülekezet gondnoka, helyi finomságokkal kedveskedett a fiatal kutatóknak. Vagy, ahogy **Tarr Gyula**, községi előljáró kísérte a vendégeket a tájházba, amit annak idején **Raj András**né tanító néni álmódott meg és valósított meg az akkori faluvezetéssel. A templom, majd a szőlők, a pince sor következett. A sallóiak büszkék szőlőikre, boraikra, a Peszeki leánykára, de **Mészáros Lajos**, **Kotasz Sándor** és **Pásztor Norbert** református boros gazdák díjnyertes boraira is. És az uradalmi pincére, ugyanis a zselizi kastély tulajdonosainak, az Eszterházy grófoknak a borászata, pin-

Erőt adó nyári örömök

ceje itt volt. Tarr Gyula ide is elkalauzolta a vendégeket, akik megnézhatték az U alakú, 140 méter hosszú pincét, a tízezerliteres boroshordókat.

Szokásokról, tájjellegű ételekről, mestersegekről, épített örökségről szívesen meséltek a kérdezők: Tarr Gyula, **Ambrus Erika**, **Veszelei Jolán** és **Zsigmond Jolán**. Volt mit jegyzetelniük és megörökíteniük a kutatóknak. Bízom benne, hogy a tárgyi és szójhagyomány útján megőrzött emlékeken keresztül és kívül felfedezték a legnagyobb értéket: az embert is.

Annak idején, mikor 1998-ban Kisölvédre kerültem, az egyik presbiter egy listát adott át nekem: – Ez a gyülekezet kulcsa – mondta. A listán a falu gyermekeinek a névsora volt...

Húsz évnyi szolgálat megtanította nekem, hogy presbiter testvéremnek mennyire igaza volt! A gyermekeink a gyülekezet jövőjének a kulcsa, ha őket az Isten szeretetében nevelve, be tudjuk kapcsolni a gyülekezetbe. Nagyon értékesek nekünk, mert az ilyen kis gyülekezetekben, amelyekben szolgálók, kevesen vannak. Egyre kevesebb a keresztlő, az iskolák is ezzel küzdenek. Kicsi a gyülekezeteink „kulcsa”.

A négy gyülekezetben kilenc drága gyermek és fiatal van. Közülük az idén hatan konfirmáltak (hárman Ipolypásztón, hárman Garamsallón). S most a konfirmációt illetően hosszú szünet következik majd...

Igyekeztem a gyerekekkel a gyülekezeti hittanokon és kateórákon kívül is találkozni. Voltak közös délutánjaink Ipolypásztón és Garamsallón, ahol az adott anyagrészen kívül játszottunk, filmet néztünk, versenyeztünk, a gyülekezetek jóvoltából – akik tudják, hogy mennyire fontos a gyermekekkel való foglalkozás –, jókat ettünk. Mivel Zselizre és Érsekkétyre járnak iskolába, ezért nem iskolai, hanem gyülekezeti hittanaink voltak, s meg kell mondanom, csodáltam őket, hogy minden alkalommal jöttek, készültek.

Készültek az év végi hittanvizsgára is, amelyet minden évben július első vasárnapján Zalabán tartunk a négy gyülekezet számára meghirdetett szabadtéri istentisztelet, családi nap keretén belül. Az idén a tanítványok életét és szolgálatát vettük át, sok éneket is tanultunk. A vizsgára, akárcsak a konfirmációkra, külön és együtt is készültünk.

Jövőre ez a „kulcs” kicsire zsugorodik... De mindig és sokat kell imádkoznunk ezekért a gyermekeinkért, s mindent megtenni – erón fölül is –, hogy találják meg az Istenhez vezető utat.

Negyedik éve tartunk az általam beszo- gált négy gyülekezet (Ipolypásztó, Garamsalló, Ipolybél és Zalaba) számára szabadtéri istentiszteletet egy varázslatos helyszínen, Zalabán, a Szikince patak partján lévő szabadtéri színpadnál. Így volt ez most is, július első vasárnapján.

A négy év alatt kialakult ennek a napnak a menetrendje: igehirdetés, a hittanos gyermekeink év végi hittanvizsgája, egy helytörténeti előadás és szeretetvendégség.

Az idén a megdicsőülés hegyéről hangzott az igehirdetés. A garamsallói és az ipolypásztói gyermekek elmondták, mit tanultak a tanítványokról, majd Verbók Noémi, az ipolypásztói gyülekezet tagja, a zselizi Comenius Gimnázium diákja, aki a Rákóczi Szövetségnek a Felvidéki Kitelepítettek Napjához kiírt pályázatán a dol-

gozatával második helyet ért el, pályamunkájából tartott előadást. A kitelepítés fájdalmát, a veszteségeket ezek a települések, különösen Garamsalló és Ipolypásztó ma is érzi, a falvak, meg a református gyülekezetek gerincét törték meg akkor. Felvidéken elsőként éppen Ipolypásztón állítottak emléket a kitelepítés áldozatainak a templomban elhelyezett emléktáblával, amelyet annak idején Zalabai

Zsigmond, a falu szülöttje álmódott meg, s munkált is.

A szeretetvendégség ideje alatt, hogy amíg a felnőttek beszélgetnek, a gyermekek se unatkozzanak, Urbán Anikó vezetésével gyönyörű kézműves termékek készültek. Az alkalom perselypénze a felújítás alatt álló zalabai templom javítását szolgálja.

Az Isten szabad ege alatt a békesség és szeretet fényében az Isten tenyerében éreztük magunkat. SDG!

Ambrus Erika

Újlóton hittanvizsgáztak a gyerekek

Június 26-án örömmel rekesztette be az újlóti gyülekezet az iskolai tanévet. Az istentisztelet keretén belül a gyermekek tanévzáró hittanvizsgát tettek.

„Akkor Jákób bement az apjához, és így szólt: Apám! Ő pedig így felelt: Itt vagyok. Ki vagy te, fiam? Jákób ezt felelte apjának: Én vagyok Ézsau, az elsőszülötted. Úgy cselekedtem, ahogyan mondtad nekem.

Június 28-án ökumenikus istentisztelet volt a lökösházi evangélikus műemlék-templomban. A történelmi egyházak lelképásztoraikat és híveit **Kovács Erzsébet**, a Magyarországi Evangélikus Egyház missziói lelkésze üdvözölte, aki jelenleg a Sajógömör és társult evangélikus egyházközösségek gondozó lelképásztora. A lökösházai fiatalok evangéliumi énekeket adtak elő. Betanítójuk **Lóczy Tibor** lévita volt.

A lelkészről a *Jn 10,1–11* alapján szólt Jézusról: tartozhatunk bármelyik felekezethez, de üdvösségre csak azon az ajtón át juthatunk, aki számunkra Jézus. A római katolikus egyház képviselőjében **Stanislaw Lastivka** dereski plébános a Jairus leánya feltámasztásának története alapján (*Lk*

Kelj hát fel, ülj fel, és egyél a vadpecsenyéből, azután áldj meg engem!)” (*1Móz 27, 18–19*) – ez az ószövetségi történet szolgált alapul **Sándor Veronika** lelképásztor igehirdetésének. A hangsúly azon volt, hogy nem kell másoknak látszanunk, mint akik vagyunk! Vagyis Isten elhívott gyermekeként mi lehetünk a föld sója és a világ világossága. A gyermekek imádkoztak, arany-

mondást szolt az ajkuk, valamint egy-egy ószövetségi történettel tettek tanúbizonyosságot hitükről. Ifjúsági éneket is énekeltek, és bevonva a gyülekezet tagjait is, Énekeskönyvünkben is énekeltek, majd bizonyosságot téve a hitről, kérdésekre feleltek, végül imádsággal zárták a hittanvizsgát.

Legyen áldott az Úr a kis szívek bizonyosságtételéért, vallva és hirdelve, hogy egymás hite által épülünk!

Sándor Veronika

Felekezeti ünnepély Lökösházán Ünnepelt a keresztyén közösség

7,11–17) az anyaszentegyház örömszerző voltáról szólt a szlovák nyelven elmondott homíliájában. **Tóth László** református lelképásztor Krisztus Urunk színéváltozása (*Mt 17,1–5*) kapcsán tett bizonyosságot: minden istentiszteleti alkalom felmenetel a megdicsőülés hegyére és Urunk dicsőségét szemlélhetjük az igehirdetésben. Jó nekünk itt lennünk – mondjuk sokszor, ám a hegyről le kell menni a völgybe, ahol a mindennapok kihívásai, feladatai várnak bennünket. Jézus lement a megdicsőülés hegyéről, hogy felmenjen a gya-

lázat helyére, a Golgotára, hogy ott engesztelő áldozat legyen a mi bűneinkért.

A zsúfolásig megtelt templomban **Cseleényi Józsefné** polgármester is köszöntötte a híveket és meginvitált mindenkit a szeretetvendégségre.

Az élő és eljövendő Krisztussal való gyakori találkozás élménye segítsen bennünket abban, hogy ha eltávozzunk is a templomi közösségből, a hétköznapiakban lehessünk Krisztus-középpontú emberek, s jussunk el végül a színről színre látás boldog örömeire!

Tóth László

Kettős lelkészbeiktatás Rozsnyón Kivételes esemény egy város életében

Július 3-án **Orémus Zoltán**, az Abaúj-tornai egyházmegye esperese beiktatta a rozsnyói gyülekezetbe a megválasztott lelkész házaspárt: **Buza Zsoltot** az első lelkészi állásba, **Buza Bodnár Arankát** pedig a második lelkészi állásba. Lelkészeink 2010 szeptemberétől fáradtságot nem ismerve végzik szolgálatukat gyülekezetünkben, mindnyájunk meglegedésére az iskolánkban, az idősök otthonaiban, a kórházban, táborokban, az ifjúság körében, az evangelizációs alkalmakon.

Varga Zoltán, egyházmegyei főjegyző köszöntötte az egybegyűlteket, majd **Fazekas László** püspök hirdette az igét a *1Kor 3,9–17* alapján, aki Pál apostol munkásságát állította példaként lelkészeink elé. Pál, mint Isten munkatársa, a neki juttatott kegyelemmel megvetette az alapot, Aki Jézus Krisztus, melyre aztán kellett építeni. Az igehirdetésben elhangzott, hogy jó, amikor két ember, akik kiegészítik egymást, szolgálnak együtt, de a gyülekezet akkor fog épülni a lelkész házaspár szolgálata által, ha Isten igazsága fog hangzani.

Az igehirdetést követően Orémus Zoltán esperes beiktatta lelkészeinket. Jelképesen átadta a parókia és a templom kul-

csát, a pecsétet, majd a gyülekezet gondnokai, **Petri Sándor** és **Nagy András** mindkettőjük vállára helyezték a gyülekezettől ajándékba kapott új palástot. Az esperes Pál apostol szavait (*ApCsel 20,28*) helyezte a beiktatott lelkészek szívére. Elmondta, hogy igaz, hogy a rozsnyóiak megválasztották őket, de a Szentlélek állította őket szolgálatba, Aki adja az erőt a helyükön maradáshoz. Végezetül azt kívánta, hogy

„legyen ez a hely az imádság és Isten igazsága hirdetésének a helye”.

Buza Zsolt a *Zsolt 121,1–2* elhangzása után felidézte életének főbb állomásait, elmondta, hogy mindenkor a hegyekre tekintett és jött az Úrtól számára a segítség. Így volt ez Komáromban is a diákévek alatt, ahol ugyan nincsenek hegyek, de az Úr segítsége ott is ott volt. 2006 októberében

szolgált először Rozsnyón, mint segédlelkész, és a hegyeket látva, újra feltette ön-maga számára a kérdést: honnan jön a segítségem? Az Úr válaszolt, megáldotta sokrétű munkáját. 2010 óta pedig már közösen a feleségével emelik szemüket a hegyekre és kéri az Urat, hogy legyen látható és érezhető hatása közös szolgálatuknak.

Buza-Bodnár Aranka lelképásztor a *Zsolt 33,22-t* idézve elmondta, hogy Isten Szentlelke által tüzet ad oda, ahol kéri. Benne megnyugszunk, s minden napunkat általa tudjuk ajándékként megélni. Szükségünk van a hatalmas Istenre, hogy velünk maradjon, őrizzen és erősítsen min-

ket akkor, amikor az Ő országát építjük, amely már eljött.

A köszöntők közt volt **Fekete Vince** főgondnok, **Erdélyi Géza** nyugalmazott püspök, egykori rozsnyói lelképásztor, **Szaniszló Sándor** egyházmegyei főgondnok, **Zuti Sándor** nyugalmazott lelkész, **Molnár Elemér** királyhelmeci lelképásztor, **Kassai Gyula**, a barsi egyházmegye esperese, sokan a szolgatársak közül, az egyházi iskolánk képviselőjében **Uličný Ibolya** igazgatónő, a testvérgyülekezetek képviselői, Rozsnyó polgármestere, **Burdiga Pál** és **Szesztay Ádám**, kassai főkonzul. Az alkalom szeretetvendégséggel zárult.

Áldott a mi Urunk, Istenünk, aki megáldotta ezt a jeles alkalmat. Övé legyen a dicsőség és hálaadás örökkön örökké!

Mixtaj Johanna

Július 1-jétől Szlovákia az Európai Unió Tanácsának soros elnöke. Ebből az alkalomból az Eurodiaconia brüsszeli székhelyű ernyőszervezet, mely európai szeretetszolgálati intézményeket és alapítványokat tömörít, lehetőséget biztosított egyházunk Diakóniai Központjának és az evangélikus egyház diakóniájának, hogy találkozzanak Szlovákia európai parlamenti képviselőivel, és más szeretetszolgálatot végző, szervező nonprofit szervezetek vezetőivel.

A találkozókra Brüsszelben került sor a Szlovák Állandó Képviselő és az Európai Parlament épületében. A helyszínen **Eva Hodges** fogadta a delegációt, majd **Jana Žitňanská**val és **Miroslav Mikolášik**kal találkoztunk. A fő téma a hosszú távú gondozás volt, ami gondozói szolgálatunk elindítása kapcsán különösen is aktuális. A program lehetőséget biztosított a résztvevőknek arra, hogy megismerjék a hosszú távú gondozással kapcsolatos európai irányelveket azzal a folyamattal együtt, ahogyan ezek a szabályozások születnek, változnak.

A kötetlenebb hangnemben zajló beszélgetések teret adtak arra is, hogy megismertessük a képviselőkkel az SZRKE Diakóniai Központjának tevékenységét, hogy feltegyünk konkrét kérdéseket a projekt további alakulásával kapcsolatban **Martin Orth**nak, az Európai Bizottság szlovák tisztviselőjének. Több esetben tényleges dialógus alakult ki, és a kérdések halló fülekre találtak. Emellett a találkozó egy új nézőpontot mutatott be az Unióban zajló döntési folyama-

A Diakóniai Központ életéből

tokról, mintha ugyanannak az éremnek a másik oldalát látnánk volna meg.

*

„Fontos, hogy a szolgálatunk emberközpontú legyen abban az értelemben, hogy a ránk bízottban ne csak a beteget, a gondozás tárgyát, hanem mindig az embert lássuk. Ez akkor lehetséges, ha Jézus szavát meghallva, a felebaráti szeretet parancsának engedelmeskedve véghezvük a gondozás szolgálatát” – áhítatában ezekkel a szavakkal köszöntötte **Haris Szilárd**, a Szlovákiai Református Keresztény Egyház Diakóniai Központjának lelkésze a július elsejétől a nyitrai kerületben szolgálatba álló gondozókat. A gondozással járó adminisztratív kötelezettségekről **Ibos Henriett**, a Diakóniai Központ igazgatója tájékoztatta a jelenlevőket.

Egyházunk Diakóniai Központja januártól ismerte fel annak lehetőségét, hogy miképp tud a gyülekezeteknek segíteni abban, hogy bekapcsolódjanak a házi gondozást támogató nemzeti pályázatba, melyet a szlovák állam finanszíroz. Mivel a házi gondozás már egyébként is folyt sok községben, de gyülekezetben is, és mivel a házi gondozás szolgálata már az öskeresztyénség idejében is része volt a keresztyének életének, ezért a Központ fontosnak és helyesnek tartotta megteremteni annak feltételeit, hogy minél több egyházközség indíthasson állami támogatású házi gondozást. Ennek

érdekében elsősorban információgyűjtésre és -továbbadásra, bürokratikus segítségnyújtásra és gondozói tanfolyam megszervezésére, meghirdetésére volt szükség, mivel a gondozói oklevél a projektben való részvétel egyik feltétele.

Két tanfolyamra ez év január-februárjában került sor: Rozsnyón 13 résztvevővel és Alistálon 24 résztvevővel. Egy tanfolyam pedig július-augusztusban zajlott Királyhelmecezen 27 résztvevővel. A 220 órás tanfolyamok szakmai háttérrel a Diakóniai Központ a VaV intézettel együttműködésben biztosította.

Elsőször a kassai kerületben kezdődött el a házi gondozói szolgálat. Májusban az apácaszakállasi gyülekezet indította el a szolgálatot, júniusban pedig a rozsnyói egyházközség. Júliusban a Diakóniai Központ újabb helyeket kapott, melyeket nagyrészt be is töltött. Így a kassai régióban összesen 38 személyt, míg a nyitrai régióban 9 személyt gondoznak. A program keretén belül összesen 46 személyt tudunk hivatalosan gondozóként alkalmazni, melyből tizenhatot mi készítettünk fel.

Újabb gondozói helyek igénylése folyamatban van. További gyülekezetek, gondozók és gondozást igénylők jelentkezését várjuk a Diakóniai Központ e-mail címén (diakonia.kozpont@gmail.com) vagy a honlapon (<http://www.refdiakonia.sk>) megtalálható telefonszámok valamelyikén.

Haris Szilárd

Megismerkedhettek a drog fajtáival, biológiai és pszichés hatásával, valamint a birtoklásának és terjesztésének jogi következményeivel.

A délutánok és esték a különböző országokból részt vevő csoportok kultúrá-

jának és értékeinek bemutatásával, aktív kikapcsolódással vagy a délelőtt tanultak feldolgozásával teltek. A tábor záró estjén a fiatalok négy csoportban mutattak be egy-egy általuk kitalált és megrendezett jelenetet vagy kisfilmet a héten tanultak alapján.

A búcsúzáskor nehéz szívvel, de azzal a reménnyel köszöntek el egymástól a fiatalok, hogy jövőre lehetőségük lesz még inkább elmélyíteni a tanultakat, illetve kicserélni a tapasztalataikat.

Szénási Lilla

Nemzetközi dropprevenciós tábor A komáromi egyházmegyéből is ott voltak

A Kreatív Mozaik Alapítvány szervezésében valósult meg július 3-a és 9-e között Kiskunfélegyházán a Drog = Illusion elnevezésű tábor. A projektben – amelyet az Európai Unió Erasmus+ programja támogatott – kiskunfélegyházi és nagyváradai diákok, valamint a Komáromi Református Egyházmegye hét fiatalja és egy lelkész nője vett részt a bátorkeszi, a martosi, a perbeti és a szentpéteri egyházközségekből. A tábor célja olyan kortárs segítők képzése volt, akik észreveszik a bajba jutottakat és megbélyegzés helyett empátiával fordulnak feléjük, megpróbálva segítséget nyújtani.

A cél megvalósulása érdekében délelőttönként előadásokon, interaktív fog-

lalkozásokon, önismereti tréningeken vettek részt **Horváth-Rekedt Gréta** és **Miklya Luzsányi Mónika** vezetésével.

Április 3-tól a gyülekezeti alkalmainkat Gútán már a saját, felújított imatermünkben tartjuk. Azóta két gyermek lett megkeresztelve, július 3-án pedig öt konfirmáló ifjú várta izgatottan az eseményeket.

Simon Ilona lelkeszőnő boldogan és örömtől sugárzó arccal hirdette Isten ígését a konfirmandusoknak és a gyülekezetnek. Ezután került sor a konfirmációi bizonyágátételre. A fiatalok felkészültek voltak, a Kis kátéból minden kérdésre tudták

Konfirmáció az új imaházban Gútán nagy az öröm

a választ. Szépen énekeltek, imádkoztak, majd vallást tettek hitükről. Felemelő érzés volt ez mindenki számára, és az Úr is örömét lelhet benne. A lelkeszőnő minden konfirmáló ifjút személyre szóló áldással megáldott, majd közösen a gondnok úrral kiosztották az emléklapokat és a Bibliákat.

Ebben a zavaros világban tisztelet illet minden szülőt, aki hitre neveli gyermekét, és saját életével mutat jó példát előttük.

A fiatalokat szüntelenül bátorítani és buzdítani kell a hitben való megmaradásra, és annak továbbadására gyermekeiknek. Istennek legyen hála mindezért!

Ószi Edit

URAM, TE MINDENT TUDSZ... Ökumenikus tábor Nagykaposon

Július 4-e és 8-a között az Ung megyei Nagykaposon ismét megrendezésre került a már hagyományos ökumenikus bibliahét óvodáskortól 14 éves korig, melynek címe: *Szeretsz-e engem?* volt.

A hét folyamán a táborozók a tanítvány Simon Péter életén keresztül ismerték meg Isten végtelen szeretetét és irgalmát – minden nap más és más bibliai történetből. Bemutatásra került a csodálatos halfogás,

Vasárnap van. Kamocsán minden irányból apró lábak iparkodnak a templom felé. Anyukák, apukák, nagyszülők követik a csemetéket.

Lassan minden és mindenki a helyére kerül, telnek a padok, megszólal az orgona és kezdődik az ünnepi, táborzáró istentisztelet.

Sasák Ilona lelkipásztor a bevezetésében összefoglalja a tábor eseményeit. Így a nem túl bőbeszédű, vagy épp felejtős gyerkőcök szülei is végre betekintést nyerhetnek a tábori életbe. Mert bizony volt ott reggeli torna, áhítat, bibliai történet játékos ismertetése, tanultak a csemeték aranymondásokat, énekeket. De volt még ezenkívül sok játék, szórakozás és kaland is, tájékozódási túra, lovaskocsizás, homokvárépítés, számháború. Oklevelet érő testmozgás, és a végére egy interaktív német óra is. Sok-sok, még talán annál is több finomság, és foci minden mennyiségben.

KOEN tábor volt Kamocsán EGY ÚJABB FELEDHETETLEN HÉT

Későbbiekben az íg hirdetésben a tiszteletes asszony felelevenítette a táborban elhangzott történeteket, a csodálatos halfogásról, a lábmosásról, az ékes kapuban kolduló betegről, Kornéliusz századosról és köréjük szötte a tanítást, mintegy elmélyítésként, kiemelve a hét, és egyben az istentisztelet legfontosabb gondolatát, amelyet mindenkinek magával kellene vinnie, János evangéliumának 13. fejezetéből a 34. és 35. vers alapján: „*Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást: ahogy én szeretlek titeket, ti is úgy szeressétek egymást! Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, hogy szeretitek egymást.*”

Az istentiszteleten az orgona kísérté zsolttárok helyett ezúttal a táborban résztvevő több mint 40 gyermek alkotta kórus

a lábmosás története, Péter apostol monológjában a háromszori tagadás és megvallás, a sánta meggyógyításának és Kornéliusz megkeresztelkedésének a története.

A gyerekek kézműves- és táncfoglalkozásokon is bizonyíthatták kreativitásukat és ügyességüket. Naponta újabb aranymondást és éneket tanultak, melyeket pénteken a záróünnepség alkalmával szüleiknek is bemutattak. Délutánonként is izgalmas program várta az érdeklődőket.

Hétfőn a tábor résztvevői egy mesedélutánon vettek részt, mely a segítségnyújtásra hívta fel a hallgatók figyelmét. Csütörtökön egy különleges élménnyel lettek gazdagabbak a gyerekek, a Zempléni-tavon hajókirándulásban volt részük. A többi délutánon sportfoglalkozásokon és vetélkedőkben mérhették össze ügyességüket.

Bízunk benne, hogy ez a testvéri összefogás a két történelmi egyház között Nagykaposon, a továbbiakban is gyümölcsöző és áldott lesz, valamint jel lesz az itteni régióban, hogy Isten szent Lelke vezet az egyházakat.

Susko Mihály,
római katolikus esperes

hangja töltötte be a teret, gitár hangjára énekeltek először kicsit félénkebben, később megbátorodva az elmúlt héten tanult vidám és tanulságos énekeket.

Az alkalom végére még egy hosszú lista maradt, amelyben azoknak mondott köszönetet a lelkeszőnő, akik adakozással, adományokkal, munkájukkal segítették a szervezést, és azt, hogy a tábor idén is valóra válhatott.

A záróénekek után, következett a parókia udvarán felállított sátor alatt egy kis szeretetvendégség, az elhangzott vezérige gyakorlatba ültetésével: *Szeressétek egymást.* Így ért véget a 2016-os kamocsai KOEN tábor. Egyetlen kérdés maradt: ki ne szeretne jövőre gyerek lenni Kamocsán?

Sukola Kinga

Gyülekezetünk legidősebb tagja, a 104 éves Tamás Ilonka néni 2016. augusztus 22-én örökre elköltözött tőlünk. Csak úgy csendesen. Földi otthonából egyenesen a mennyei honba. Egy olyan hazába, ahová hitünk szerint már itt a földön megszerezte az örök polgárjogot. Akkor, amikor elfogadta Istenünk szabadítását, amit Fiában mindenki számára elkészített. Ettől a mennyei állampolgárságtól semmilyen földi hatalom nem foszthatja már meg. Egy egész mennyei sereg örködik a mennyei állampolgárok örök békéje és nyugalma fölött. Ilonka néni hosszú élete tanúsága annak, hogy a mennyei Király, aki Fiában Atyánk is, szerette őt, kedvét lelte életében, munkásságában, kiállításában.

Mi, akik ismerhettük, hálások vagyunk érte. Ezúton is köszönjük Urunknak a hűséges egyháztagot, a hazájához, szülőföldjéhez, anyanyelvéhez mindvégig ragaszkodó tanító nénit!

Dr. Tamás Aladárné született Szűcs Ilona 1912. május 16-án született a Rimaszombathoz közeli Várgedén. Iskolába előbb szülőfalujában, középiskolába Rimaszombatban járt, majd felvételt nyert az akkor egyetlen magyar tannyelvű intézménybe, a Pozsonyi Orsolya Rendi Apácák Magyar Tanítónőképző Intézetébe, ahol 1931-ben le is érettségizett. Még ebben az évben Runyában kezdett el tanítani, később Nagybalogon. 1933-ban a sikeres vizsgák letétele után tanítói oklevelet kapott és továbbra is a Nagybalogi Református Felekezeti Iskolában tanított.

1937-ben örök hűséget esküdött dr. Tamás Aladár állatorvosnak, és Tornára költöztek. Az Úristen megáldotta őket és frigyüket – két gyermekük született: 1943-ban Judit, majd 1945-ben Ilona Anna.

1945 és 1955 között kétszer is költözött a kis család a családfő munkája okán. Egy ideig Szepsiben, majd Nagyrőcén laktak, egészen a családfő haláláig. Az özvegy édesanya két lányával ekkor a férje hagyatékába költözött Uzapanyitra. Nehéz évek jöttek, de az Úristen nem távozott el tőlük, féltőn óvó keze ott örködött felettük. A volt tanítványokat használta, akik mindent elkövetek azért, hogy a régi tanító néni újra taníthasson – most már az ő gyerekeiket.

1958-tól 1974-ig tanított. Aktívan kivette részét a Csemadokban folytatott munkáival, Nagybalogon és

TAMÁS ILONA (1912–2016)

Bátkában több sikeres színházi produkció létrejött fűződik a nevéhez, de több önképzőkört is vezetett. Szerette a gyerekeket, és Isten – tudva ezt –, éppen a közöttük folyó munkában áldotta meg. Nagyon sokan, nagyon szívesen és szeretettel emlékeznek vissza az együtt eltöltött évekre.

Nyugdíjba vonulása után sem maradt tétlen. Tehetségével, lelkesedésével, Isten, ember és hazaszeretetével továbbra is tanított.

2001-ben megalakította a mai napig működő Wass Albert Magyar Nyugdíjas Kört. Az utolsó néhány hónapot kivéve, amikor már egészségi állapota nem engedte, nyugdíjas társait is taníttatta irodalmi és történelmi előadások formájában.

Szívesen és gyakran utazott Magyarországon élő lányához, unokájához és dédunokáihoz, akik mindig örömmel fogadták, élvezve az együtt töltött idő minden percét. A gyermeki hálás ragaszkodás nyilvánvalóan tetten érhető volt mindkét gyermekénél, kiváltképpen Judit lányánál, aki mindvégig, éveken keresztül őszinte szeretettel, példás gondoskodással vette körül édesanyját. A hűség, az egymásra való odafigyelés, a szeretetteljes törődés, követsre méltó jellemvonása Ilonka néni családjának.

2011-ben felvette a magyar állampolgárságot. Köztudott, hogy ezután újabb viszontagságos időszak következett életében, melyben mindvégig hősiesen, példaértékűen helyt állt. Számos kiténtetését hosszasan sorolhatnám, ezért csak a legnagyobbat, a Magyar Becsület Rendet emelném ki.

2012-ben súlyos csapás érte, kisebbik leányát kellett elkísérnie a minden élők úján. Ilonka néni ekkor is tudta, hogy lelki békét és meg-

nyugvást elsősorban Istentől várhat és kaphat, aki hajlékká lett számunkra Jézus Krisztusban, akiben egészen közel jött hozzánk. Jó reménységünk van afelől is, hogy miután ő maga is személyesen találkozott velem, elfogadta az ő személyére kiállított meghívót a mennyei királyságba. Ennek birtokában már itt a földön megkapta a mennyei állampolgárságot. Ilonka néni, mint mindenhez, ehhez is kellő kötelességtudattal viszonyult. Tudatosan tett eleget az állampolgársági kötelességeinek is. Énekelt az Úrnak és imádkozott, igét olvasott és hallgatott. A templomban nagyon ritkán maradt üres a helye.

Élete valóban tanításra alkalmas élet. Urunk a tanítás talentumát adta neki, és ő élt ezzel. Így lett az élete embertársai javára és Isten dicsőségére leélt idő. Ő így járt az Isten által neki rendelt úton, és így érkezett meg az örök osztályrészbe, a mennyek országába.

Ilonka néni temetése 2016. augusztus 25-én volt a rimaszombati temetőben. Utolsó útjára több százan kísérték el. Többek között jelen volt a Magyar Kormány küldöttsége, élén Semjén Zsolt, Magyarország nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettesével, Erdélyi Géza nyugalmazott püspök, rimaszombati lelkipásztor, református egyházunk képviselője, az MKP előjárósága, Simko József, Rimaszombat polgármestere és a városi képviselők, valamint számos kulturális, társadalmi és politikai szervezet vezetője, képviselője. Orbán Viktor miniszterelnök részvétnyilvánító levelét Semjén Zsolt olvasta fel, majd maga is búcsúzott. Fazekas László püspök megbízásából, a Szlovákiai Református Keresztény Egyház, valamint a Gömöri Református Egyházmege nevében Nagy Ákos Róbert esperes méltatta Tamás Ilonka néni életét. Rimaszombat polgármestere, Simko József is hálásan és szeretettel emlékezett meg beszédében városunk legidősebb tagjáról. A polgári társulások, a volt tanítványok nevében Koós István nyugdíjas tanártárs köszönt el a szeretett tanító nénitől.

A résztvevők, amikor Ilonka nénitől búcsúztak, egy sok vonatkozásban keserves évszázadtól is búcsút vettek.

Emléke legyen áldott a róla megemlékezők szívében!

Kovács Tímár Ildikó

Állami meghívás. Szlovákia európai uniós elnökségének kezdete alkalmából július 1-jén a pozsonyi új Nemzeti Színházban gálaműsorra került sor, amelyen jelen volt és beszédet mondott Donald Tusk, az Európa Tanács elnöke, Andrej Kiska, Szlovákia köztársasági elnöke, Robert Fico kormányfő és még sokan mások. A történelmi egyházak megjelent képviselői között egyházunkat Fazekas László püspök képviselte.

Generális Konvent. Július 4-én Kassán tanácskozott a Generális Konvent Elnöksége (a Kárpát-medencei református egyházmegegyezésben lévő püspökei és főgondnokai). A megbeszélés tárgyát elsősorban a másnapi plénum napirendjének véglegesítése képezte. Továbbiakban szó volt még a II. Helvét hitvallás átdolgozott szövegéről, a reformáció 500. évfordulójának megünnepléséről és a részegyházak életéről. Döntés született arról is, hogy az Európai Egyházak Konferenciájának éves tagdíját minden részegyház számára ezentúl a Generális Konvent fogja fizetni. Július 5-én és 6-án a Generális Konvent Plénuma tanácskozott, amelyen a tag-egyházak püspökei és főgondnokai mellett az egyházmegegyezés esperesei és gondnokai voltak jelen. Az ülést megtisztelte jelenlétével Chris Ferguson, a Református Egyházak Világközösségének főtitkára, kanadai lelkész, aki többek közt kérte egyházainkat, hogy vegyenek részt a megigazulás tanáról szóló katolikus-evangélikus közös nyilatkozattal kapcsolatos református álláspont kialakításában, valamint a 2017-es lipcei Református Egyházak Világközösségének a nagygyűlésén. Majd a részegyházak életének aktuális kérdéseiről hangzott el beszámoló, az egyes bizottságok számoltak be munkájukról, majd az első nap a kassai gyülekezet templomában istentisztelettel zárult, ahol Fazekas László hirdette az ígét. Másnap szó volt a Kárpát-medencei együttműködés lehetőségeiről és megvalósulásáról, a reformáció 500. évfordulójának ünnepléséről, Buzogány Dezső professzor tartott előadást a II. Helvét hitvallásról, majd zárónyilatkozat elfogadására került sor. A plénum határozatba foglalta, hogy 2017-ben összehívják a közös zsinatot.

A föld sója. A kelet-európai keresztények találkozója zajlott július 7-e és 9-e közt Budapesten. Az alkalom nyitó istentiszteletén imádsággal és úrvacso-

raosztással egyházunk püspöke is szolgált. Egyházunk képviselőjében több gyülekezet, kórus is jelen volt a találkozóon.

Állami meghívás. Az Európai Egyházak Konferenciájának (EEK) és az Európai Unió Püspöki Konferenciáinak Bizottsága (COMECE) képviselői találkoztak Ivan Korčokkal, Szlovákia Külügyminisztériumának államtitkárával, aki a kormány megbízottja Szlovákia európai uniós elnökségének idejére. Az EEK részéről Heikki Huttunen főtitkár, a COMECE részéről Michael Kuhn főtitkár volt jelen. A tanácskozáson részt vettek a szlovákiai történelmi egyházak

Új honlap

Augusztus 22-étől látogatható a Kárpát-medence református egyházainak közös jubileumi honlapja, a reformacio.ma, mely a reformációi emlékévre készülve hírekkel, interjúkkal, riportokkal, Kárpát-medencei eseménynaptárral, történelmi időkerékkel, kvizekkel és interaktív térképpel várja a látogatókat. A reformacio.ma honlap célja, hogy naprakészen hírt adjon a jubileumi időszak történéseiről és bemutassa a reformáció

ma is megnyilvánuló példáit, hogy információval szolgáljon a református közösségek jubileumi programjairól: a gyülekezeti eseményekről éppúgy, mint a regionális találkozókra, valamint a központi református, ökumenikus és állami programokról és nem utolsósorban, hogy bemutassa az elmúlt fél évezred legfontosabb állomásait és helyszíneit, kiemelkedő alakjait és máig ható cselekedeteiket, szellemiségüket.

Szeretnénk együttműködésre hívni, hogy a Magyar Református Egyház honlapját közösen töltsük meg tartalommal: szeretnénk, ha a Kárpát-medencei református médiumok összehangoltan dolgoznák fel a jubileumi témákat és megfelelő forrásmegjelöléssel átvehetnék egymás anyagait.

képviselői is, Jozef Hal'ko, római katolikus segédpüspök, Miloš Klátik, a Szlovákiai Evangélikus Egyház egyetemes püspöke, Rastislav, az Ortodox Egyház csehországi és szlovákiai érseke és Fazekas László, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspöke.

Előadás. Augusztus 24-én a Miniszterelnökség felkérésére egyházunkról tartott előadást Fazekas László püspök a Petőfi Sándor Program keretében a Felvidékre segítőként érkező ösztöndíjasoknak a Magyarság Házában.

A Pátria rádió református műsorai:

Szeptember 18-án a Világosságban Tarr Ferdinánd kistárkányi lelkipásztor Lázár feltámasztása történetének kapcsán szól a hallgatókhoz.

Október 2-án Takács Klaudia komáromi segédlelkész a Jakab István-díjas igehirdetésében a „Miért hagytál el engem, Uram?” kérdésre keresi a választ.

Október 16-án Nagyné Révész Andrea hanvai lelkipásztor a világosságban való járásról szól a János evangéliuma alapján.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 13.05.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: Kis Lucia

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkészi hivatalokban és a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: 930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: ksz@reformata.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk. A tudósítások teljes terjedelemben megtalálhatóak a www.reformata.sk honlapon.

Nyomdai előkészítés: Kis Lukács

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09